

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัย จะมีรายละเอียดครอบคลุมเรื่อง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในระดับความนิยมมาก สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว การวิจัยนี้ได้แบ่งขั้นตอนในการดำเนินงานออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในระดับความนิยมมาก

ขั้นที่ 2 การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล

ขั้นที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และจัดทำรายงานการวิจัย

รายละเอียดแต่ละขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดำเนินการโดยศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการวิจัย โดยเฉพาะครอบคลุมเรื่องเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2539

ขั้นที่ 2 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เมื่อศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษากรอบงานจากเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษาทั้ง 7 ด้าน มาใช้ในการกำหนดเครื่องมือ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนทุกฝ่าย กับแบบวิเคราะห์เอกสาร ลักษณะของเครื่องมือมี ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนทุกฝ่าย เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ในเรื่องตำแหน่ง และข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในระดับความนิยมมาก ตามกรอบเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 7 ด้าน

2. แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้นนี้เป็นแบบศึกษาและบันทึกสาระจากเอกสารที่เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของโรงเรียน ตามกรอบการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ประกอบด้วยชื่อเอกสาร สาระสำคัญ ปัญหา เอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย สมุดหมายเหตุรายวัน สมุดคำสั่ง สมุดบันทึกการประชุมครู สมุดนิเทศการสอน และแผนปฏิบัติการประจำปี สารสนเทศ และคู่มือนักเรียน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ดำเนินการโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ร่างแบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นเครื่องมือเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำประเด็นและกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ตามกรอบการบริหารงานทั้ง 7 ด้าน การดำเนินการวิเคราะห์แจกแจงเพื่อหาหรือลักษณะข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวมแล้ว กำหนดลักษณะ ข้อมูล และพิจารณาวิธีการเก็บรวบรวม จำแนกลักษณะของข้อมูลตามวิธีการเก็บรวบรวม

ข้อมูล แล้วจัดทำร่างการสัมภาษณ์และปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนที่อยู่นอกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 โรงเรียน เพื่อหาข้อบกพร่องของเครื่องมือ และนำเสนอข้อมูลในรูปรายงานเป็นรายกรณี ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา

3. นำข้อบกพร่องของเครื่องมือที่พบมาปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของถ้อยคำอีกครั้งหนึ่ง

4. นำเครื่องมือที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ลักษณะของแบบคำถามนำ (ดังตัวอย่างในภาคผนวก หน้า 619-626)

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้หน่วยของการวิจัยคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในระดับความนิยมมาก ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2539 จำนวน 10 โรงเรียน ซึ่งเลือกสุ่มมาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในกลุ่มระดับความนิยมมากทั้งหมด 19 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย เพื่อให้มีการกระจายของตัวอย่างโดยการสุ่มแบบ Random Sampling มาประมาณ ร้อยละ 50 ได้ 10 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
2. โรงเรียนสตรีวิทยา
3. โรงเรียนหอวัง
4. โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม
5. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
6. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
7. โรงเรียนศึกษานารี
8. โรงเรียนทิวาภิเศก
9. โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
10. โรงเรียนสตรีวัดระฆัง

3.1 แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัยประกอบด้วยข้อมูลที่เป็นบุคคล และแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร

ก. แหล่งข้อมูลบุคคล เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 10 คน และ เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 4 ฝ่าย ของแต่ละโรงเรียนอีก จำนวน 40 คน รวม 50 คน

ข. แหล่งข้อมูลเอกสาร เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในแต่ละโรงเรียนในปีการศึกษา 2539 ได้แก่

1. สมุดหมายเหตุรายวัน
2. สมุดคำสั่ง
3. สมุดบันทึกการประชุม
4. สมุดนิเทศการสอน
5. แผนปฏิบัติงานประจำปี

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ก. นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอไปยังกรมสามัญศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือ แล้วขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในระดับความนิยมมาก ในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ข. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ไปยังกลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียนด้วยตนเอง เพื่อขออนุญาตในการสัมภาษณ์ล่วงหน้า

ค. ในการดำเนินการสัมภาษณ์ วิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยได้ขอเข้าพบผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซีแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน ได้สัมภาษณ์ 8 คน (ร้อยละ 80) และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 40 คน ได้สัมภาษณ์ 40 คน (ร้อยละ 100) และเก็บข้อมูลตามแบบวิเคราะห์เอกสารได้ครบจำนวน 10 โรงเรียน จากเอกสารชื่อ

1. สมุดหมายเหตุรายวัน
2. สมุดคำสั่ง
3. สมุดบันทึกการประชุม
4. สมุดนิเทศการสอน
5. แผนปฏิบัติการประจำปี
6. สารสนเทศ
7. คู่มือนักเรียน

การเก็บข้อมูลครั้งนี้ดำเนินการระหว่างวันที่ 20 มกราคม 2540 ถึง 14 มีนาคม 2540

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และจากการวิเคราะห์เอกสารทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ปัญหา แล้วสรุปเสนอข้อมูลในรูปรายงานเป็นรายการของการดำเนินงานแต่ละโรงเรียน และเสนอตารางประกอบการบรรยายในแต่ละประเด็นที่เหมาะสม

ขั้นที่ 5 การสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

1. การสรุปผลการวิจัย จะสรุปผลการวิจัยแยกเป็นรายประเด็นสำคัญตามกรอบแนวคิดของการวิจัย เพื่อให้เห็นภาพรวมการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในระดับความนิยมมาก สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

2. การอภิปรายและข้อเสนอแนะ หลังจากได้สรุปผลการวิจัยแล้ว จะอภิปรายและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นจะเป็นการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป